

Bennie van Est, Math Dupuits en Ad Lutters over de inbreng van de buurten

Leden van het A2-Buurtenplatform

‘De buurten vooraf betrekken voorkomt gedoe achteraf’

Het project A2 Maastricht heeft gevolgen voor acht omringende buurten. Om hen te betrekken bij de aanpak werd in 2004 het A2-Buurtenplatform opgericht. Zo kon de informatieverstrekking aan en het overleg met de afzonderlijke buurtplatforms op één centrale plek worden georganiseerd. Ad Lutters werkte er als onafhankelijk voorzitter aan dat de buurten op één lijn kwamen en bleven. Samen met leden van het eerste uur Bennie van Est en Math Dupuits kijkt hij terug op de bereikte resultaten.

‘We hebben moeten vechten soms, en ook niet alles gewonnen. Maar we hebben als eenvoudige burgers en goedbedoelende vrijwilligers toch veel voor elkaar gekregen’, zo vat Bennie van Est het werk van het A2-Buurtenplatform samen. ‘We hadden het anders ook nooit zo lang volgehouden met al die experts tegenover ons, al moesten we dingen soms wel twee keer of vaker aan de orde stellen’, voegt Math Dupuits toe.

Vergeeld papier

Dupuits en Van Est zijn vanaf het begin lid geweest van het A2-Buurtenplatform, beiden namens het buurtplatform uit hun eigen buurt. Van Est vertegenwoordigde Wyckerpoort Actief, Dupuits Buurtbelangen Nazareth. Leuk detail is dat Van Est als middelbare scholier in 1979 een werkstuk schreef over het verkeer op de A2, gebaseerd op het verkeerscirculatieplan uit 1975. Hij haalt het vergeelde papier tijdens het interview uit zijn tas, getypt op een oude typemachine, vol kolommen met cijfers over verkeersstromen. Ook Dupuits was al ruim voor de komst van het A2-Buurtenplatform bezig met de A2 en ook hij heeft daarvoor documenten meegenomen. Zoals een brief uit 1998 waarin Buurtbelangen Nazareth fel ageerde tegen de plannen voor een nieuwe afslag van de A2 naar het bedrijventerrein Beatrixhaven. Het tracé zou voor 'de woonkwaliteit en de kwaliteit van het leven in Nazareth ongekende gevolgen hebben'. Vanzelfsprekend namen de twee buurtvertegenwoordigers daarom zitting in het A2-Buurtenplatform dat zijn eerste vergadering hield op 29 november 2004. Lutters legt uit waarom dit platform in het leven werd geroepen: 'Het overleg over de A2 met de betrokken buurten liep al langer. De buurtplatforms kwamen daarbij niet met eensgezinde geluiden. Dat was voor de gemeente Maastricht en later het Projectbureau A2 Maastricht onhandig. Vandaar het initiatief om het overleg te centraliseren in het A2-Buurtenplatform. Na een selectieprocedure ben ik door de buurten voorgedragen als onafhankelijk voorzitter. Als voormalig gemeentesecretaris van Maastricht kende ik de gemeente, wist ik hoe besturen functioneren en had ik ervaring met participatie in de ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing.'

Niet binden maar vertegenwoordigen

Het A2-Buurtenplatform bestond uit acht buurten. Enkele daarvan (Wyckerpoort, Nazareth en Wittevrouwenveld) zaten in de vuurlinie van het project. Het omgaan met overlast speelde in de belangenbehartiging voor deze buurten een grote rol. Dupuits noemt als voorbeeld de bewoners van de zaagtandflats aan de Kasteel Hillenraadweg in Nazareth. Nadat de A2 tijdelijk moest opschuiven voor de werkzaamheden, konden sommige bewoners vanaf hun balkon bijna de vrachtauto's aanraken. 'Acht van hen zijn in goed overleg met woningcorporatie Woonpunt verhuisd. Andere bewoners zijn gebleven. We hebben als buurtplatform altijd gevraagd hoe het met de overlast zat. Die was er natuurlijk wel, maar er was ook veel te zien. De mensen wonen er nog steeds naar volle tevredenheid en straks ligt er een wandelpad tussen de flats en de A2.' Al was de overlast elders kleiner, alle buurten in het platform ondervonden minimaal de gevolgen van de wegafsluitingen en omleidingen gedurende de werkzaamheden. Het platform had over deze en andere zaken vijf à zes keer per jaar overleg met de directies van Projectbureau A2 Maastricht en Avenue2. Twee weken eerder werd dit voorbereid in een intern overleg, waarvoor vaak ook de omgevingsmanagers van het projectbureau en Avenue2 werden uitgenodigd, en soms experts. Doel van dit interne overleg was dat buurten stadsbreed gingen kijken, voorbij

het belang van alleen de eigen buurt. Daarvoor werden eventuele belangentegenstellingen met elkaar besproken en zoveel mogelijk overbrugd, zodat de buurten tijdens het latere formele overleg met de directies een eenduidig standpunt konden innemen. 'Uitgangspunt was dat als een buurt iets bepleitte dat de andere niet betrof, alle buurten zich daarachter schaarden', aldus Lutters. 'Daarbij hadden we van tevoren met het projectbureau een aantal principes vastgelegd in een procesdocument. Bijvoorbeeld dat afzonderlijke buurtplatforms het recht behielden om op formele inspraakmomenten bezwaar aan te tekenen. Het A2-Buurtenplatform was dus een overlegvorm, niet bedoeld om buurten te binden maar te vertegenwoordigen. Dat procesdocument hebben we gelukkig maar zelden uit de kast hoeven te halen.'

Ho..., mond dicht

Uniek was dat het A2-Buurtenplatform al werd ingeschakeld tijdens het opstellen van het ambitiedocument en daarna tijdens de aanbestedingsfase. Vooral dat laatste was riskant en dus spannend voor het organiserende projectbureau. De strenge aanbestedingsregels schrijven immers voor dat een deelnemer aan een aanbesteding in het vooroverleg nooit en te nimmer iets mag horen over de plannen van zijn concurrenten. 'We zijn daar zorgvuldig mee omgegaan', aldus Van Est. 'Maar het dreigde wel eens mis te gaan. Dan zei iemand in het overleg met één van de drie consortia: ja, maar, de ander heeft... Ho, riep Ad dan. Mond dicht.' Het A2-Buurtenplatform wist vóór de aanbesteding de eerste aanpassing te bewerkstelligen, namelijk het verlagen van het maximum aantal voertuigbewegingen per etmaal op de laan bovenop de tunnel. Geen 20.000 zoals stond in het Programma van Eisen, maar 15.000. In het overleg met de consortia tijdens de aanbestedingsfase zorgde het platform onder meer voor meer aandacht voor de oost-westverbindingen op de Groene Loper. Ook tijdens de uitvoeringsfase werden successen geboekt. Van Est was destijds stafdirecteur van het Sint-Maartenscollege, een middelbare school in Wyckerpoort die toen lokalen had aan beide kanten van de N2. 'Veel leerlingen moesten de N2 oversteken. Tijdens de aanleg zou er een tijdelijke voetgangersbrug over de N2 komen. Op ons aandringen is dat met een half jaar vervroegd. Toen op het sportterrein naast de school werd proefgedraaid met het intrillen van de damwandplanken, kregen we Avenue2 zo ver om dat niet te doen tijdens examens op school. Ook wisten we de projectorganisatie te vinden als tegen de afspraken in bouwverkeer door onze wijk ging of het bouwterrein niet werd gesproeid. Daar werd altijd snel en goed op gereageerd.' Er zijn meer voorbeelden van zaken die het A2-Buurtenplatform, soms na lang aandringen, voor elkaar kreeg, zoals het instellen van de Servicelijn Maastricht Oost en het Infopunt Schade A2 Maastricht, het gebruik door Avenue2 van minder vervuilende vrachtwagens en machines en de beschildering van de Severentunnel. Het laat zien dat er volgens Lutters altijd goed naar het A2-Buurtenplatform werd geluisterd. 'Omdat we niet deskundig waren, hadden ze ons van alles kunnen wijsmaken, maar dat is nooit gebeurd.'

Ontbijt bovenop de tijdelijke Scharnerwegbrug. Ad Lutters (vooraan, tweede van rechts) in gesprek met Frans Koelman (voorzitter van het A2-Bedrijvenplatform), projectdirecteur A2 Maastricht Louis Prompers en Peter Geelen (voorzitter van de A2-Werkgroep) (2013).

Eerder betrekken

Een aantal zaken kreeg het A2-Buurtenplatform niet voor elkaar. Zo lukte het niet om een fysieke afscheiding te krijgen tussen de fietsers en voetgangers op de Groene Loper. Ook werd het platform het niet eens met het projectbureau en Avenue2 over de toelaatbare grondwaterstijging na realisering van de tunnel. Verder wijzen de drie heren op het feit dat het A2-Buurtenplatform in het begin naar hun smaak soms te laat bij zaken werd betrokken. 'Daarom hebben wij in 2009 met het projectbureau afgesproken vooraf een jaarplan te maken, met daarin alle zaken die het komende jaar aan de orde zouden zijn', aldus Lutters. 'Vooral bij voorgenomen omleidingsroutes was het handig dat de buurten in een vroeg stadium werden betrokken. Het is zoals wijlen burgemeester van Amsterdam Eberhard van der Laan zei: door te investeren aan de voorkant, voorkom je gedoe achteraf. Bij A2 Maastricht hebben ze dat op een gegeven moment goed opgepakt. Kijk alleen al naar het feit dat de vele vergunningen zo geruisloos zijn verleend. Volgens Avenue2 is dat uniek.'

Testament

Met het afronden van de Groene Loper is er een eind gekomen aan het A2-Buurtenplatform. De buurten blijven betrokken bij de vastgoedontwikkeling, maar meer op individuele basis bij concrete bouwinitiatieven. De grote opgave wordt om de verbinding tussen Wittevrouwenveld en Wyckerpoort te versterken. Dupuits maakt zich daarbij zorgen over een mogelijk nieuwe barrièrewerking van de nieuwbouw van duurdere woningen, waarachter dan sociale woningbouw ligt. Reden waarom hij met Lutters en Van Est pleit voor een actievere opstelling van de woningcorporaties. 'We snappen dat ze door regeringsmaatregelen de laatste jaren weinig mogelijkheden hadden, maar de tijd is nu rijp om voor de aansluiting van de buurten medeverantwoordelijkheid te dragen.'

Het A2-Buurtenplatform zelf draagt de gemaakte afspraken in een overdrachtsdocument, het 'testament', over aan de wegbeheerders. Zoals de afspraak dat Rijkswaterstaat als beheerder van de A79 het geluidsscherm bij Amby groen gaat aankleden. En de afspraak met de gemeente Maastricht om bij de vernieuwde Albert Heijn aan de Scharnerweg zo nodig een zebrapad aan te leggen. Een juridische status heeft het testament niet, besluit Lutters. 'Het is een *gentleman's agreement*, maar als men er zich niet aan houdt, kan het worden gebruikt om politieke druk te organiseren. Zo blijven de buurten de vinger aan de pols houden.'

In het A2-Buurtenplatform zaten vertegenwoordigers van de buurten Amby (Peter Bulet), Nazareth (Math. Dupuits en Ted de Vrees), Wyckerpoort (Bennie van Est en Math van Heusden), Wittenrouwenveld, Scharn (Hans Moleman) en Heer (Jos Houben en Frans Laarmans). Voorzitter: Ad Lutters. Gedurende een deel van de periode deden ook vertegenwoordigers uit Limmel en Randwyck mee. Het Projectbureau A2 Maastricht faciliteerde het A2-Buurtenplatform met een secretariaat (Nicole Voorjans) en vergaderlocaties.